

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут інженерної механіки
Кафедра автомобільного транспорту

ЗАТВЕДЖУЮ

Директор Інституту
інженерної механіки

Л.І. Романишин

« 09 » 2019 року

БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

Галузь знань

27 Транспорт

(шифр і назва)

Спеціальність

274 Автомобільний транспорт

(шифр і назва)

Вид дисципліни

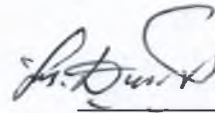
Обов'язкова (нормативна)

обов'язкова /вибіркова

Робоча програма «Безпека дорожнього руху» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю «Автомобільний транспорт».

Розробник:

Старший викладач кафедри
автомобільного транспорту

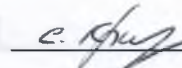

Т. В. Дикун

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри автомобільного транспорту.

Протокол від «30» вересня 2019 року №1

Завідувач кафедри автомобільного транспорту

С. І. Криштопа

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Безпека дорожнього руху» згідно з чинним РНП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи для очної та заочної форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Безпека дорожнього руху».

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр V		Семестр V	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	2,5	3	2,5	3		
Кількість модулів	1	1	1	1		
Загальний обсяг часу, год	75	90	75	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	10	36	10		
лекційні заняття	18	6	18	6		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	4	18	4		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	39	80	39	80		
виконання курсової роботи	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	40	10	40		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18	20	18	20		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	11	20	11	20		
підготовка звітів з лабораторних робіт	--	--	--	--		
підготовка до екзамену	-	-	-	-		
Форма семестрового контролю	залік		залік			

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Темпи автомобілізації в Україні, високий рівень аварійності, низька якість дорожньої інфраструктури перетворило питання безпеки руху на дорогах з технічної проблеми в соціальну. Враховуючи це, в навчальний план підготовки магістрів спеціальності «Автомобільний транспорт» введено дисципліну «Безпека дорожнього руху».

Мета вивчення дисципліни – набуття фахівцями компетенцій щодо сучасних методів і способів підвищення безпеки руху автотранспорту.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі результати навчання через знання, уміння та навички:

- запропонувати оптимальні інженерні та організаційні заходи по забезпеченню безпечного руху автотранспорту;
- запропонувати вибір безпечних швидкостей транспортних засобів на конкретних маршрутах руху;
- аргументувати вибір рухомого складу з врахуванням засобів конструкції безпечності автомобілів;
- використовувати комп'ютерні технології при розрахунках;
- планувати робочий час водіїв з врахуванням вимог безпеки руху;
- панувати заходи по захисту довкілля від шкідливого впливу автомобілів.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартам вищої школи України.

Загальних:

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність розробляти та управляти проектами.

Фахових:

- здатність розробляти оптимальні шляхи попередження дорожньо-транспортних пригод;
- здатність аналізувати режими експлуатації автотранспорту, розробляти та реалізувати їх оптимальні плани;
- здатність аналізувати психофізичний стан водіїв з точки зору їх профпридатності для роботи на автотранспорті;
- здатність розробляти алгоритми і програмне забезпечення для розрахунків технологічних параметрів експлуатації автотранспорту;
- здатність аналізувати стан аварійності та транспортної дисципліни і знаходити найбільш небезпечні фактори їх впливу на аварійність.

Вивчення дисципліни деталізують такі результати навчання, передбачені відповідним стандартами вищої освіти України:

- демонструвати здатність генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення в процесі експлуатації автотранспорту;
- демонструвати здатність технічно обґрунтованих рішень щодо безпечної експлуатації транспортних засобів;
- демонструвати навички розроблення та практичної реалізації науково-технічних процесів в галузі безпеки дорожнього руху.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Безпека дорожнього руху» характеризує таблиця 2 .

Таблиця 1 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг лекційних годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Безпека дорожнього руху	18	4		
ЗМ 1	Основні положення БР на автомобільному транспорті	1,25	0,5		
T 1.1	Безпека руху як соціальна проблема	0,25		6	с.5
T 1.2	Комплекс факторів і умов, які впливають на безпеку руху. Система "А-В-Д-НС"	0,25		1	с.202, 203
T 1.3	Міжнародна конвенція про дорожній рух, Протокол про дорожні знаки і сигнали	0,25	0,5	1	с.203,0204
T 1.4	Нормативні акти по БР. Правила дорожнього руху (ПДР), коротка історія їх розвитку	0,25		1	с.2, 3
T 1.5	ДТП, їх облік і аналіз. Показники аварійності. Основні причини і фактори виникнення ДТП. Визначення збитків від ДТП	0,25		1	с.202-207
ЗМ 2	Водій і безпека руху	2,5	0,5		
T 2.1	Роль особи в проблемі БР. Психічні процеси: відчуття, сприймання і уважність	1,25	0,5	1	с.7-24
T 2.2	Професійний підбір водіїв	0,25		1	с.36
T 2.3	Поняття про втому	0,25		1	с.30
T 2.4	Техніка водіння автомобіля	0,25		1	с.131133
T 2.5	Режим праці і відпочинку водіїв	0,5			
T 2.6					
ЗМ 3	Конструктивна безпечність автомобіля	4	1		
T 3.1	Активна безпечність конструкції автомобіля. Параметри зручності робочого місця водія	1	0,5	1	с.41
T 3.2	Діаграма гальмування і визначення параметрів руху	0,5	0,5	1	с.42, 52
T 3.3	Рульове керування. Освітлення і шини. Їх вплив на безпеку руху	0,25			
T 3.4	Інформаційність автомобіля	0,25			
T 3.5	Пасивна безпечність	0,25			
T 3.6	Механізм удару при ДТП, первинний, вторинний і третинний удари	0,25		1	с.511
T 3.7	Конструкції, які знижують важкість пошкоджень водія і пасажирів при ДТП	0,5			
T 3.8	Післяаварійна безпечність конструкції автомобіля і вимоги до неї	0,25		1	с.56
T 3.9	Протипожежна безпечність автомобіля як елемент післяаварійної безпечності	0,25		6	с.31-36
T 3.10	Основи і фактори екологічної безпечності автомобіля	0,25			
T 3.11	Основні конструктивні особливості безпечного автомобіля	0,25			
ЗМ 4	Організація і регулювання дорожнього руху	1,75	1		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг лекційних годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, під-розділ
Т 4.1	Параметри, які характеризують транспортні і пішохідні потоки (інтенсивність, склад, швидкість, щільність) Пропускна здатність вулично-дорожньої мережі. Діаграма транспортного потоку Методи і принципи дослідження транспортних потоків Принципи організації дорожнього руху. Обмеження швидкості. Розподіл транспортних потоків по складу. Класифікація. Визначення складності перехрестя Технічні засоби регулювання дорожнього руху. Автоматизовані системи керування рухом	1	0,5	6	с.73
Т 4.2		0,25	0,5	1	с.88-106
Т 4.3		0,25		1	с.93-99
Т 4.4					
Т 4.5		0,25			
ЗМ 5	Дорожні умови	1,25	0,5		
Т 5.1	Класифікація і нормативні вимоги до елементів доріг і вулиць Коефіцієнти безпечності ділянок доріг і їх визначення Огляд доріг і стану діючих маршрутів	0,5		1	с.88-107
Т 5.2		0,5	0,5		
Т 5.3		0,25			
ЗМ 6	Експертиза ДТП	3	0,5		
Т 6.1	Види і класифікація експертиз Права і обов'язки автотехнічних експертів Аналіз матеріалів і вибір вихідних даних для експертизи Експертиза ДТП – наїзд на пішохода при необмеженій видимості. Виконання розрахунків Службове розслідування ДТП в АТП	0,5		5	с.7-14
Т 6.2		0,5		5	с.14-16
Т 6.3		0,5		5	с.25-22 с.21
Т 6.4		1	0,5	7	с.24
Т 6.5		0,5		7	
ЗМ 7	Організація роботи по попередженню ДТП в АТП	2			
Т 7.1	Структура, штати і функції служби БР в АТП Функції, права і відповідальність. Обов'язки служб експлуатації, технічної, лінійного контролю, спецмедслужби по забезпеченню безпеки руху Кабінет по БР і спецмедслужби в підприємствах Участь громадських організацій в попередженні ДТП по профілактики аварійності	0,5		1	с.174-184
Т 7.2		0,5		1	с.191-197
Т 7.3		0,5		1	с.197-199
Т 7.4		0,5			

Всього:

Модуль 1 - змістових модулів – 7.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Безпека дорожнього руху» наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Безпека дорожнього руху	18			
ЗМ 1	Основні положення БР на автомобільному транспорті	2			
П 1.1	Аналіз аварійності на автомобільному транспорті	2		1	с.202-207
ЗМ 3	Конструктивна безпечність автомобіля	2	1		
П 3.1	Активна, пасивна, післяаварійна і екологічна безпечність конструкції автомобіля	2	1	1	с.31-36
ЗМ 4	Організація і регулювання дорожнього руху	4	1		
П 4.1	Розрахунок пропускної здатності міської магістралі	2	1	1	с. 88-106
П 4.2	Розрахунок складності перехрестя	2	-		
ЗМ 5	Дорожні умови	2	1		
П 5.1	Розрахунок коефіцієнтів складності ділянок доріг	2	1	1	с. 106-108
ЗМ 6	Експертиза ДТП	6	1		
П 6.1	Експертиза ДТП – наїзд на пішохода при необмеженій видимості	4	1	7	с. 21
П 6.2	Складання акту службового розслідування конкретного ДТП в АТП	2		1	с. 174-188
ЗМ 7	Організація роботи по попередженню ДТП в АТП	2			
П.7.1	Розробка заходів по попередженню ДТП по службах підприємства	2		1	с. 188-192

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу який виноситься на самостійне вивчення наведено в таб. 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься для самостійного вивчення

№ теми	Назва модулів, змістових модулів та навчальних елементів	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер	Розділ, підрозділ
М 1	Безпека дорожнього руху	18	80		
ЗМ 1	Основні положення БР на автомобільному транспорті	3	6		
Т 1.1	Безпека руху як соціальна проблема	1,5	3	6	с.5, 6
Т 1.4	Нормативи і акти по БР	1,5	3	1	с.203-204
ЗМ 2	Водій і безпека руху	2	6		
Т 2.2	Професійний підбір водіїв	1	3	1	с.36
Т 2.4	Техніка водіння автомобіля в різних умовах руху	1	3	1	с.38
ЗМ 3	Конструктивна безпечність автомобіля	3	10		
Т 3.1	Діаграма гальмування, прохідність автомобіля гідроковзання	1	2	1	с.45
Т 3.4	Інформаційність автомобіля	1	2	1	с.53
Т 3.5	Пасивна безпечність	1	2	1	с.56

№ теми	Назва модулів, змістових модулів та навчальних елементів	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	Порядковий номер	Розділ, підрозділ
Г 3.7	Конструкції, які знижують важкість пошкоджень водія і пасажирів при ДТП		2	1	с.62
Г 3.9	Післяаварійна безпечність конструкції автомобіля і вимоги до неї		1	6	с.31-36
Г 3.10	Основні фактори екологічної безпечності автомобіля		1	1	с.58
Г 3.11	Основні конструктивні особливості безпечного автомобіля			6,	с.36
ЗМ 4	Організація і регулювання дорожнього руху	2	7		
Г 4.3	Принципи організації дорожнього руху. Визначення складності перехрестя	2	7	6	с.66
ЗМ 6	Експертиза ДТП	3	7		
Г 6.1	Види і класифікація експертиз	1	2	7	с.21
Г 6.2	Права і обов'язки автотехнічних експертів	1	2	5	с.7-14
Г 6.3	Вибір вихідних даних для експертизи	1	3	5	с.25-27
ЗМ 7	Організація роботи по попередженню ДТП в АТП	4	7		
Г 7.1	Структура, штати і функції служби БР в АТП	1	2	1	с.174
Г 7.2	Функції, права і відповідальність. Обов'язки служб безпеки руху	1	2	1	с.174-178
Г 7.3	Кабінет по БР і спецмедслужби в підприємствах	2			с.181-197

4 Навчально-методичне забезпечення дисципліни

4.1 Основна література

1 Пенежко Т.И. Безопасность движения на автомобильном транспорте. - М. : Транспорт, 1976. - 216 с.

2 Клиновштейн Г.И. Организация дорожного движения. -М. : Транспорт, 1982. - 240 с.

3 Богатчук І.М., Дикун Т.В. Методичні вказівки, з курсу "Безпека руху" для студентів спеціальності "Автомобілі та автомобільне господарство", ІФНТУНГ: ІФНТУНГ, 2010. - 59 с.

4 Богатчук І.М., Дикун Т.В. Конспект лекцій з курсу "Безпека руху і дорожні умови" для студентів спеціальності "Автомобілі та автомобільне господарство", ІФНТУНГ: ІФНТУНГ, 2010. - 63 с.

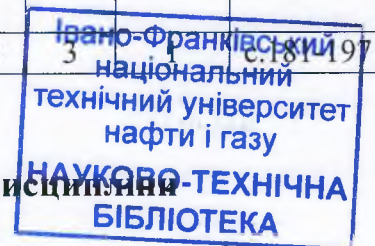
4.2 Додаткова література

1 Клиновштейн Г.И. Организация дорожного движения. -М. : Транспорт, 1982. - 240 с.

2 Афанасьев Л.Л. , Дьяков А. В., Иларионов В. А. Конструктивная безопасность автомобиля . - М. : Машиностроение , 1983. - 212 с.

3 Иларионов В. А. Экспертиза дорожно-транспортных происшествий. - М. : Транспорт, 1989. - 256 с.

4 Смолинський Р.І., Сочавський З.О., Старовойда В.П. Фактори безпеки руху. - Львів: Вища школа, 1984. - 128 с.

4.4 Література та методичне забезпечення самостійної роботи

1 Клинковштейн Г.И. Организация дорожного движения. -М. : Транспорт, 1982. - 240 с.

2 Афанасьев Л.Л. , Дьяков А. В., Иларионов В. А. Конструктивная безопасность автомобиля . - М. : Машиностроение , 1983. - 212 с.

3 Смолинський Р.І., Сочавський З.О., Старовойда В.П. Фактори безпеки руху. - Львів: Вища школа, 1984. - 128 с.

4 Богатчук І.М., Дикун Т.В. Методичні вказівки, з курсу "Безпека руху" для студентів спеціальності "Автомобілі та автомобільне господарство", ІФНТУНГ: ІФНТУНГ, 2010. - 59 с.

4.5 Інформаційні ресурси в інтернеті

1 Богатчук І.М., Дикун Т.В. Методичні вказівки, з курсу "Безпека руху" для студентів спеціальності "Автомобілі та автомобільне господарство", ІФНТУНГ: ІФНТУНГ, 2010. - 59 с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за чотирма змістовими модулями зм1 – зм4. модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Безпека дорожнього руху”.

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
1. Практичне заняття: контрольна робота, самостійне розв’язування задачі під час заняття (8x8).	64
2. Колоквіуми	36
3. Засвоєння модулів програмного матеріалу дисципліни	
3.1 М1	
3.1.1 ЗМ 1	10
3.1.2 ЗМ 2	10
3.1.3 ЗМ 3	20
4.1.4 ЗМ 4	20
4.1.5 ЗМ 5	20
4.1.6 ЗМ 6	10
4.1.7 ЗМ 7	10
Всього	100

Іспит з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни